

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um almannatryggingar, nr. 100/2007 (hækkun lífeyris).

Flm.: Logi Einarsson, Oddný G. Harðardóttir, Guðmundur Andri Thorsson,
Albertína Friðbjörg Elíasdóttir, Einar Kárason,
Guðjón S. Brjánsón, Páll Valur Björnsson.

1. gr.

Við ákvæði til bráðabirgða í lögnum bætist nýr töluliður, svohljóðandi: Þrátt fyrir ákvæði 69. gr. skulu bætur almannatrygginga, svo og greiðslur skv. 63. gr. og fjárhæðir skv. 22. gr., hækka í samræmi við almennar hækkanir lægstu launataxta samkvæmt lífskjarasamningi 2019–2022.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp í sama dúr var lagt fram á 145. löggjafarþingi (3. mál) en hlaut ekki afgreiðslu. Málið er nú lagt aftur fram með breytingum sem taka mið af nýundirrituðum kjarasamningum á almennum vinnumarkaði sem undirritaðir voru 3. apríl 2019 og samsvarandi breytingum á röksemdum í greinargerð.

Með frumvarpi þessu er lagt til að elli- og örorkulífeyrir almannatrygginga fylgi þróun lægstu launataxta í samræmi við kjarasamninga og verði 390 þús. kr. árið 2022. Greiðslurnar fari stighækkandi fram til 2022 með hliðstæðum hætti og lægstu laun samkvæmt kjarasamningum. Markmið þessa frumvarps er að aldraðir og öryrkjar fái mannsæmandi greiðslur til framfærslu.

Ljóst er að stór hópur aldraðra og öryrkja býr við fátækt. Tæplega fjórðungur öryrkja býr við skort á efnislegum gæðum samkvæmt nýjustu rannsóknnum Hagstofu Íslands og eru öryrkjar sá hópur sem verst stendur þegar þátttakendur eru greindir eftir atvinnustöðu. Frá árinu 1998 hefur kjaragliðnun öryrkja numið 59,4% samkvæmt tölum sem unnar hafa verið fyrir málefnaþóp Öryrkjabandalags Íslands um kjaramál.

Staðan er nú þannig að þúsundir lífeyrisþega ná ekki viðmiðum um lágmarkslífeyri og fá þar af leiðandi sérstaka uppbót til framfærslu.

Til grundvallar þeim hækkunum sem lagðar eru til í frumvarpinu liggja hækkunir samkvæmt kjarasamningi milli Starfsgreinasambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins frá 3. apríl 2019, sem ætlað er að gilda til ársloka 2022. Í samningnum er miðað við stighækkandi laun á samningstímanum og að lægstu launataxtar verði 390 þús. kr. á mánuði árið 2022.

Samkvæmt kjarasamningum voru lágmarks-laun hækkuð í 317 þús. kr. á mánuði 1. apríl 2019 og eiga að hækka um 73 þús. kr. til viðbótar til ársins 2022. Boðuð hækkun lífeyris almannatrygginga í fjármálaáætlun er langt frá því að ná fyrrgreindum markmiðum. Lágmarksframfærslutrygging þeirra sem fá örorku- og endurhæfingarlífeyri er 247.183 kr. hjá þeim

sem fá ekki greidda heimilisuppbót. Hámarkslífeyrir með öllum tengdum greiðslum er 310.800 kr. á mánuði í ár en ljóst að margir ná ekki þeirri upphæð.

Lagt er til að upphæðin þróist með eftirfarandi hætti:

1. apríl 2019 317.000 kr. á mánuði.

1. apríl 2020 341.000 kr. á mánuði.

1. janúar 2021 365.000 kr. á mánuði.

1. janúar 2022 390.000 kr. á mánuði.

⋮

Samhliða breytingum sem lagðar eru til þarf að draga úr vægi tekjuskerðingar vegna sérstakrar uppbótar á lífeyri (krónu á móti krónu skerðingu) sem kveðið er á um í lögum um félagslega aðstoð, nr. 99/2007. Gert er ráð fyrir að breytingar á fjárhæðum til samræmis við frumvarpið verði birtar í reglugerðum.